

**Շուկա, տեսակները.** Առաջացման պատճառները և զարգացման մեխանիզմները: Ըստ էթիոլոգիայի շուկի տարբեր տեսակների պաթոգենետիկ առանձնահատկությունները:

**Բորբոքում, դասակարգումը, պաթոգենեզի բաղադրյալները, գլխավոր միջնորդները.** Առանձնահատկությունները բերանի խոռոչում:

**Իմուն գերզգայունություն** - Ալերգեններ, դասակարգումը: Ալերգիկ ռեակցիաների դասակարգումը: Իմուն գերզգայունության ռեակցիաների, հիվանդությունների պաթոգենեզը: Գերզգայունության ռեակցիաներ, տեսակները, էթիոլոգիան: Գերզգայունության ռեակցիաների ընդհանուր պաթոգենեզը և շրջանները: Առանձին տեսակների էթիոլոգիայի և պաթոգենեզի յուրահատկությունները: **Աղապատացիա և սթրես.** Սթրեսորներ, դասակարգումը: Սթրես համակարգ, գործունեության սկզբունքները: Սթրեսի զարգացման մեխանիզմները և շրջանները: Սթրեսի պաշտպանողական-հարմարվողական և ախտաձևական նշանակությունը:

**Շաքարային դիաբետ, տեսակները, էթիոլոգիան, պաթոգենեզը և փոխանակային տիպային խանգարումները.** Դրսևորումները դիմաձնոտային շրջանում:

**Կալցիումի և ֆոսֆորի փոխանակության տիպային խանգարումներ.**

Առաջացման պատճառները, զարգացման մեխանիզմները և դրսևորումները դիմաձնոտային շրջանում:

**Հարվահանագեղձերի ախտաֆիզիոլոգիա.** Հիպո- և հիպերպարաթիրեոզներ, տեսակները, էթիոլոգիան, պաթոգենեզը: Հարվահանագեղձի ախտերի ժամանակ պարօդոնտում առաջացող փոփոխությունների պաթոգենեզը:

**Ցավ, ցավային և հակացավային համակարգեր, ցավի միջնորդներ, տեսակները.** Ցավի բաղադրյալները (տրանսդուկցիա, տարանսմիսիա, մոդուլյացիա, պերցեպցիա): Քրոնիկ ցավի ախտաձևական նշանակությունը: Ծայրամասային և կենտրոնական սենսիտիզացիա: Դիմային ցավ:

Ցավազրկման ախտաֆիզիոլոգիական հիմունքները:

## ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գ.Ա.Նավասարդյան, «Ընդհանուր ախտաֆիզիոլոգիա», 2007թ.
2. Գ.Ա.Նավասարդյան, համահեղ., Մասնավոր ախտաֆիզիոլոգիա, 1998
3. Ս.Ա. Ավետիսյան, Ա.Ա.Պապյան, Ա.Ս.Գրիգորյան, «Ընդհանուր ախտաֆիզիոլոգիայի հարցեր և թեստեր», 2012թ.
4. Ավետիսյան Ս.Ա., «Աուտոբրոքրոմ և էնդոտրքսինային տոլերանտություն», 2012թ
5. П.Ф.Литвицкий, "Патофизиология", в двух томах, 2012г.
6. Н.Н.Зайко, "Патологическая физиология", 2006г.
7. А.Ш.Зайчик, Л.П.Чурилов, "Основы общей патологии", 2005г.
8. Дж. М. Хендерсон, "Патофизиология органов пищеварения", 2005
9. В.М. Кэттайл, Р.А. Арки, Патофизиология эндокринной системы, 2001
10. "Pathologic basis of disease", Robbins, 8th or 9th edition

**Թերապևտիկ ստոմատոլոգիա. Հիվանդի հետազոտում.** Հետազոտման հիմնական եղանակների արդյունքների գնահատումը թերապևտիկ ստոմատոլոգիայում: Հետազոտման հավելյալ եղանակների արդյունքների գնահատումը թերապևտիկ ստոմատոլոգիայում: Բուժման անհատական պլանի կազմումը՝ հետազոտման տվյալների հիման վրա:

**Տեղային անզգայացում.** Ամբուլատոր ստոմատոլոգիական պրակտիկայում տեղային անզգայացման ժամանակակից տեխնոլոգիաները և միջոցները: Տեղային անզգայացնող միջոցների ընտրությունը տարբեր պաթոլոգիաներ ունեցող հիվանդների դեպքում: **Ատամների ոչ կարիեսային ախտահարումներ.** Սեպաձև դեֆեկտ կլինիկական, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժման սկզբունքները: Ատամների կարծր հյուսվածքների ոչ կարիեսային ախտահարումների բուժումը սպիտակեցման եղանակով: Ատամների կարծր հյուսվածքների ոչ կարիեսային ախտահարումների բուժումը. լեցավորում, ուղղակի եղանակով վինիրների պատրաստում: Ատամների վնասվածքներ: Ժամանակավոր և մշտական ատամների բուժման առանձնահատկությունները ատամի պսակի և արմատի տարբեր կոտրվածների դեպքում:

**Ատամների կարիես.** Կարիեսի բուժում: Բուժիչ և մեկուսիչ տակդիրների օգտագործում: Ատամների էսթետիկ վերականգնման համար նախատեսված ժամանակակից պլոմբանյութերը: Կիրառման առանձնահատկությունները: Ատամների կարիեսի բարդություններ. պուլպիտների և պերիօդոնտիտների կլինիկան, տարբերակիչ ախտորոշումը: Ատամների էնդոդոնտիկ բուժման ժամանակակից եղանակներն ու միջոցները:

**Պարօդոնտի ախտահարումներ.** Պարօդոնտի բորբոքային հիվանդությունների կլինիկական արտահայտությունը, բուժումը:

Շարժվող ատամների շինավորում: Ատամների ընտրողական հղկում:

**Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի, շրթունքների, լեզվի ախտահարումներ.**

ՄԻԱՎ-ի դրսևորումները բերանի խոռոչի լորձաթաղանթին: Խեյլիտներ: Շրթունքի քրոնիկական ճաք: Կանխարգելում, բուժում: Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի և շրթունքների կարմիր երիզի վրա նախաքաղցկեղային հիվանդությունների արտահայտումը: Կլինիկա, տարբերակիչ ախտորոշում, բուժում: Գլոսիտներ: Կլինիկա, բուժում:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Հարությունյան Ա.Վ. Թերապևտիկ ստոմատոլոգիայի պրոպեդևտիկա, 2009
2. Եսայան Լ.Կ. Ատամի կարծր հյուսվածքների ոչ կարիեսային ախտահարումներ, 2010
3. Լ.Կ.Եսայան, Ա.Ա.Ավետիսյան «Կակղանի կառուցվածքը: Կակղանաբորբ», 2009
4. Пожарицкая,Пропедевтика стоматологических заболеваний, 2004
5. Максимовский Ю.М.,Фантомный курс терапевтической стоматологии, 1999
6. Хоменко А.А., Биденко Н.В., Практическая эндодонтия, 2002
7. Николаев А.И., Цепов Л.М., Практическая терапевтическая стоматология, 2004
8. Боровский Е.В.,Терапевтическая стоматрология, 2002
9. Максимовский Ю.М., Терапевтическая стоматология, 2002
10. Данилевский Н.Ф., и др., Заболевания пародонта.Атлас, 1999
11. Боровский Е.В Данилевский Н.Ф., Атлас заболеваний слизистой оболочки полости рта, 1981

**Օրթոդոնտիա. Ատամնաձնոտային համակարգի աճը և զարգացումը.**  
Ատամնաձնոտային համակարգի ներարգանդային շրջանի զարգացում: Զարգացումը ծնվելուց մինչև 6 ամսեկան շրջան: Զարգացման առանձնահատկությունները կծվածքի ձևավորման տարբեր փուլերում 6 ամսեկանից մինչև 12-13 տ: ԴԾՇ աճի տեսակները, կմախքի օսիֆիկացիայի մակարդակի որոշումը: ԴԾՇ անատոմիորֆոլոգիական առանձնահատկությունները:

**Ատամնաձնոտային անկանոնություններով երեխաների հետազոտման մեթոդները.** Հիվանդի կլինիկական հետազոտում: Հիվանդի գլխի և դեմքի անթրոպոմետրիկ հետազոտում: Ծնոտների գիպսե մոդելների չափումներ: Հետազոտման ռենտգենաբանական մեթոդները, հետազոտման ժամանակակից ֆունկցիոնալ մեթոդները՝ էլեկտրոմիոգրաֆիա, միոտոնոմետրիա, ՔՍԾՀ արսիոգրաֆիա, պարոդոնտի: Հյուսվածքների վիճակի գնահատում: Ախտորոշման գրաֆիկական մեթոդները: Հետազոտման ֆոնոմետրիկ մեթոդները: Ճառագայթային ախտորոշման ժամանակակից մեթոդների կիրառումը օրթոդոնտիայում: ՄՌՏ-ի կիրառումը օրթոդոնտիայում:

**Օրթոդոնտիայում ախտորոշման մեթոդաբանական ասպեկտները և բուժման պլանավորումը:** Ատամնաձնոտային անկանոնությունների բուժման ժամանակակից մեթոդները. Օրթոդոնտիկ /սարքավորումային/. Վիրաբուժական. Թերապևտիկ. Օրթոպեդիկ. Ֆիզիկական. Միոգիմնաստիկա: Բուժման համալիր մեթոդներ:

**Օրթոդոնտիկ սարքերի ազդեցության հետևանքով ատամնաձնոտային համակարգի մորֆոլոգիական և ֆունկցիոնալ վերակառուցման վերաբերյալ ժամանակակից հայացքները:**

**Օրթոդոնտիկ լաբորատոր տեխնիկան.** Ժամանակակից օրթոդոնտիկ սարքերի պատրաստման տեխնոլոգիան, վեստիբուլյար լարային աղեղի ծռումը, կլոր կլամերների ծռումը, Ադամսի կլամերի ծռումը, օկյուզիոն վալիկներով մոմե հենքի պատրաստումը, սարքի հենքում տեղադրումը, քմային աղեղի ծռումը, լեզվային աղեղի ծռումը, ժամանակակից անտեսանելի շարժական օրթոդոնտիկ սարքերը, տեսակները, կիրառման ցուցումները և պատրաստման եղանակները:

**Օրթոդոնտիկ բուժման տեխնիկան.** Օրթոդոնտիկ սարքերի կիրառման տարիքային ցուցումները, կիրառումը ատամնաձնոտային անկանոնությունների պրոֆիլակտիկայի ժամանակ: Մեխանիկական ազդեցության օրթոդոնտիկ սարքեր: Շարժական օրթոդոնտիկ սարքերի պատրաստման ժամանակակից մեթոդները: Ժամանակակից օրթոդոնտիկ սարքերի առանձնահատկությունները: Անշարժ օրթոդոնտիկ տեխնիկայի կիրառումը ատամնաձնոտային անկանոնությունների բուժման ժամանակ:

Ֆունկցիոնալ սարքերի կիրառումը ատամնաձնոտային անկանոնությունների բուժման ժամանակ: Դիմաձնոտային անոմալիաների բուժման ժամանակ անշարժ օրթոդոնտիկ տեխնիկայի կիրառումը, բրեկետների տեղադրման կոնցեպցիան: Օրթոդոնտիկ աղեղներ, նրանց ձևերը, կիրառման սկզբունքները: Լինգվալ տեխնիկայի օգտագործման հիմունքները: Ցուցումները, հակացուցումները, ֆիքսման եղանակները: TARG-ի և Hiro-ի մեթոդիկանները: Բրեկետների ֆիքսման անուղղակի մեթոդները:

**Ռեցիդիվների և բարդություններ: Ռետենցիոն շրջան: Պոզիցիոնների կիրառման ցուցումները և նախագծումը:**

**Երեխաների և դեռահասների մոտ ատամնաձնոտային պրոթեզավորման առանձնահատկությունները: Պոստռեզեկցիոն պրոթեզավորում:**

**Դեմքի և ծնոտների զարգացման բնածին արատների ժամանակ օրթոդոնտիկ օգնության ցուցաբերման առանձնահատկությունները:**

**Բժիշկ-օրթոդոնտի կլինիկական պրակտիկայում համակարգչի կիրառումը: Բարձրագույն տեխնոլոգիաները օրթոդոնտիայում:**

**Ստորձնոտագանգային խանգարումների տեսակները: Կլինիկական գնաթուլոգիայի հիմունքները, տերմինաբանությունը: Ֆունկցիոնալ օկյուզիան ստոմատոլոգիայում: Օկյուզիայի ֆունկցիոնալ վերլուծությունը:**

Ատամնաձնոտային անկանոնությունների բուժման սկզբունքները ՔՄԾՀ-ի դիսֆունկցիայի առկայության դեպքում: Օկյուզիոն շինաների կլինիկական կիրառումը, օկյուզիոն շինաների տեսակները, ցուցումները, հակացուցումները: Օրթոդոնտիկ բուժման հիմունքները ծնոտների կենտրոնական փոխհարաբերության դիրքում:

**Օրթոդոնտիայում ախտորոշման մեթոդաբանական ասպեկտները և բուժման պլանավորումը.** Հենքի ապահովումը օրթոդոնտիայում, ժամանակակից անկորաժի տեսակները /օրթոդոնտիկ միկրոիմպլանտներ/:

**Օրթոդոնտիկ բուժման առանձնահատկությունները պարոդոնտի հիվանդությունների դեպքում:**

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Brian D. Willison, CDT, Stephen P. Warunek, DDS, MS Practical Guide to Orthodontic Appliances Great Lakes Orthodontics, LTD 2004
2. William R. Proffit. Henry W. Fields Contemporary orthodontics Fourth edition Mosby, 2007 768 p.
3. Персии Л.С. Ортодонтия. Диагностика, виды зубочелюстных аномалий. Изд. 2, дополнительное. М.: Ортоден-Инфо, 1999.-271с.
4. Персии Л.С. Ортодонтия. Лечение зубочелюстных аномалий. Издание 2, переработанное. М.; ООО Ортодент-Инфо, 1999, - 297с.
5. Персии Л.С., Косырева Т.Ф. Оценка гармоничного развития зубочелюстной системы. Уч. пособие.М.: Центр Ортодент, 1996, 5с.
6. Хорошилкина Ф.Я.Ортодонтия.МИА. 2006, 539с.
7. Тугарин В.А., Персии Л.С., Порохин А.Ю. Современная несъемная ортодонтическая техника эджуайс, М.: ООО Ортодент, 1996. 220с,
8. Уильям Р., Проффит. Современная ортодонтия. 3-е изд. М., 2006
9. Уильям Дж. Кларк .Ортодонтическое лечение парными блоками, Москва < Медпрессинфо> 2007г.
10. **Р. Хинц, А. Цуман, М. Ульбрид. Опыт лечения несъемной аппаратурой Гервудсманц ред, ЛС Грина М 1998 92**

**Օրթոպեդիա.** Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիա առարկան: Պրոթեզներ, ստոմատոլոգիական նյութագիտություն: Հիվանդների կլինիկական և պարակլինիկական հետազոտություն օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիայում, ախտորոշում: Բուժման պլանավորում: Հիվանդների նախապատրաստումը օրթոպեդիկ բուժմանը: Բժշկական դեռնտոլոգիա: Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիական կլինիկայի ղեկավարում: Ատամների կարծր հյուսվածքների ախտահարման էթիոլոգիան, կլինիկական պատկերը և օրթոպեդիկ բուժումը: Ներդիրներ, վերդիրներ, CAD /CAM համակարգ: Ատամների հղկման հիմունքներ: Կլինիկական և լաբորատոր

փուլեր: Ատամների պսակների ախտահարման էթիոլոգիան, կլինիկական պատկերը և օրթոպեդիկ բուժումը: Ծայրատային գամիկավոր ներդիրներ (ամբողջաձույլ, կերամիկական, Pinlay, Cosmo-Post): Ատամների հղկման հիմունքներ: Կլինիկական և լաբորատոր փուլեր: Ատամների կարծր հյուսվածքների ախտահարման էթիոլոգիան, կլինիկական պատկերը և օրթոպեդիկ բուժումը տարբեր արհեստական պսակներով (ամբողջաձույլ մետաղական, մետաղ-կերամիկական, մետաղ-պլաստմասսե, մետաղ-կոմպոզիտային, լրիվ կերամիկական): Ատամների հղկման հիմունքներ: Կլինիկական և լաբորատոր փուլեր: Մասնակի անատամություն, դասակարգում, էթիոլոգիա, կլինիկական պատկեր, օրթոպեդիկ բուժումը ամբողջաձույլ մետաղական, մետաղ-պլաստմասսե, մետաղ-կոմպոզիտային, մետաղ-կերամիկական անշարժ մասնակի պրոթեզներով (կամուրջներ): Ատամների հղկման հիմունքներ: Կլինիկական և լաբորատոր փուլեր:

**Մասնակի անատամություն.** Օրթոպեդիկ բուժումը ժամանակավոր շարժական պրոթեզներով: Բռնիչների դասակարգումը: Կլինիկական և լաբորատոր աշխատանքները: Օրթոպեդիկ բուժումը մասնակի շարժական պրոթեզներով: Բռնիչների դասակարգումը: Կլինիկական և լաբորատոր աշխատանքները: Օրթոպեդիկ բուժումը մասնակի շարժական պրոթեզներով՝ կիրառելով աթաչմեննր: Բռնիչների դասակարգումը: Կլինիկական և լաբորատոր աշխատանքները: Օրթոպեդիկ բուժումը իմպլանտներով: Կլինիկական և լաբորատոր աշխատանքները:

Օրթոպեդիկ բուժումը պարօդոնտի ախտահարման դեպքում: Ընտրողական հղկում, ատամների բեկակալում ժամանակավոր և մշտական պրոթեզներով: Ախտորոշումը և օրթոպեդիկ բուժումը կծվածքի ախտահարումների դեպքում: Ախտաբանական մաշվածության օրթոպեդիկ բուժումը: Գնատալոգիայի հիմունքներ: ՔՄԾՀ-ի ախտահարումների կլինիկական պատկերը և օրթոպեդիկ բուժումը: Ստորին ծնոտի շարժումների արձանագրումը: Լրիվ շարժական պրոթեզներ: Լրիվ շարժական պրոթեզների պատրաստումը ժամանակակից հողափոխանակիչներով:

Լրիվ անատամություն: Օրթոպեդիկ բուժումը ինպլանտներով: Կլինիկական և լաբորատոր աշխատանքները: Դիմաձևոտային պրոթեզավորում:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Հ. 1,2,3 - Վ.Լ.Բակալյան, Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիա, Երևան, 2009.
2. Դիմաձևոտային արատներ-Ս.Ռ. Հովհաննիսյան, Կ.Ա. Մաշինյան, Վ.Ռ. Զովինյան, 2010.
3. Основы несъемного протезирования- Шиллинбург Г., 2008.
4. Ортопедическое лечение несъемными протезами- Розенштиль С., Лэнд М., Фуджимото Юнхай, 2010.
5. Prosthodontic Treatment for Edentulous Patients: Complete Dentures and Implant-Supported Protheses, 13th Edition- George Zarb, John Hobkirk, Steven Eckert Rhonda Jacob, 2013.
6. Dental Implant Prosthetics- Carl E. Misch, 2014.
7. Craig's Restorative Dental Materials- Ronald L. Sakaguchi, John M. Powers, 2012.
8. McCracken's Removable Partial Prosthodontics- Alan B. Carr, David T. Brown, 2011.
9. Functional Occlusion: From TMJ to Smile Design- Peter Dawson, 2007.

**Մանկական ստոմատոլոգիա: Ատամի կարիեսի կանխարգելումը.** Կարիեսի զարգացման վարկածները: Կանխարգելման տեսական հիմունքները: Ֆտորիդների օգտագործումը կարիեսի կանխակցելման մեջ:

Ատամնամածուկներում կիրառվող ֆտորիդների տեսակները, ֆտորի քանակի հաշվարկում, ֆտորի տոքսիկ քանակություններ:

Ատամների ակոսների զմրսման մեթոդները – ինվազիվ հերմետիզացիա, ոչ ինվազիվ հերմետիզացիա: Ռեմիներալիզացնող նյութերի օգտագործումը: Խորը ֆտորացման եղանակ: Կանխարգելիչ պլմբավորում: Կարիեսի կանխարգելում ըստ Ուլիտովսկու, Հերմետիկներ, սիլանտներ: Ընդհանուր բնութագիր, առանձնահատկություններ:

**Ոչ կարիեսային ախտահարումների կանխարգելումը.** Հիպոպլազիա, Ֆլյուրոզ: Ժառանգական փոխանցվող հիվանդություններ: Ատամների ախտահարումներ, որոնք առաջանում են ատամների ձկթելուց հետո:



**Բերանի խոռոչի մասնագիտական հիգիենա.** Մասնագիտական հիգիենայի միջոցները և մեթոդները: Ատամնաստվածքների հեռացման մեթոդները: **Բերանի խոռոչի անհատական հիգիենա.** Ատամնաստվածքների հայտնաբերման եղանակները: Ատամների մաքրման ձևերը: Բերանի խոռոչի հիգիենայի հսկողություն: Հիգիենայի հիմնական միջոցներ: Հիգիենայի օժանդակ միջոցներ:

**Հիմնական ստոմատոլոգիական հիվանդությունների անտենատալ կանխարգելումը.** Ստոմատոլոգիական հիվանդությունների կանխարգելումը հղի կանանց մոտ, որպես վաղ հասակի երեխաների ստոմատոլոգիական առողջության հիմք:

**Պարօդոնտի հիվանդությունների կանխարգելումը.** Պարօդոնտի հիվանդությունների առաջացման ռիսկի գործոնները և դրանց չեզոքացումը: Պարօդոնտալ ցուցանիշների դերը պարօդոնտի հյուսվածքների վիճակի գնահատման մեջ:

**Ատամների կարիես.** Ատամների կարծր հյուսվածքների անատոմոֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները:

Կարիեսի պատճառագիտությունն ու ախտաճանությունը: Կարիեսի դասակարգումները: Կարիեսի կլինիկական ընթացքի առանձնահատկությունները տարբեր տարիքի երեխաների մոտ: Կարիեսի բուժումը:

Կարիոզ խոռոչների մշակման առանձնահատկությունները մանկական հասակում: Պլումբանյութերի ընտրությունը տարբեր տարիքի երեխաներին բուժելիս: Կարիեսի բուժման սխալները և բարդությունները:

**Պուլպիտներ.** Պուլպայի անատոմոֆիզիոլոգիական կառուցվածքային առանձնահատկությունները մանկական հասակում:

Պուլպիտների պատճառագիտությունն ու ախտաճանությունը: Պուլպայի կենսունակությունը գնահատող մեթոդները: Պուլպիտների դասակարգումը: Պուլպիտների կլինիկական ընթացքը տարբեր տարիքի երեխաների մոտ: Պուլպիտների բուժման կենսաբանական մեթոդներ: Պուլպիտների բուժման վիտալ

մեթոդներ: Ապեքսոգենեզ, ապեքսիֆիկացիա: Պուլպիտների բուժման դեֆտալ մեթոդներ: Բուժման սխալներ և բարդություններ:

**Պերիոդոնտիտներ.** Պերիոդոնտի կառուցվածքային առանձնահատկությունները տարբեր տարիքի երեխաների մոտ: Պերիոդոնտիտների պատճառագիտությունն ու ախտաճնությունը: Պերիոդոնտիտների դասակարգումը: Պերիոդոնտիտների կլինիակական ընթացքը տարբեր տարիքի երեխաների մոտ: Պերիոդոնտիտների բուժման եղանակները: Պուլպիտների և պերիոդոնտիտների բարդությունները և դրանց կանխումը:

**Ատամների կարծր հյուսվածքների ոչ կարիոզ ախտահարումները.**

Ֆլյուրոզ, հիպոպլազիա: Հիպերպլազիա: Հիպերէսթեզիա:

Ժառանգական փոխանցվող հիվանդություններ: Ատամների փոփոխություններ, որոնք առաջանում են ատամների ծկթելուց հետո:

**Պարոդոնտի հիվանդություններ.** Պարոդոնտի կառուցվածքի անատոմոֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները: Պարոդոնտի հիվանդությունների դասակարգումը: Գինգիվիտներ: Պարոդոնտիտներ: Ազրեսիվ պարոդոնտիտ: Պարոդոնտալ սինդրոմներ:

**Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի հիվանդություններ.** Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի հիվանդությունների դասակարգումները: Վիրուսային բնույթի ախտահարումներ: Մանկական ինֆեկցիաների արտացոլումը բերանի խոռոչում: Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի տրավմատիկ բնույթի ախտահարումներ: Սպեցեֆիկ ինֆեկցիոն ախտահարումներ: Ալերգիկ բնույթի ախտահարումներ:

**Անզգայացումը մանկական հասակում.** Տեղային անզգայացում: Ընդհանուր անզգայացումը ամբուլատոր պայմաններում: Ընդհանուր անզգայացումը ստացիոնարում: Ինտենսիվ թերապիա և ռեանիմացիոն միջոցառումներ: **Ատամի հեռացում.** Ատամի հեռացման ցուցումներ և հակացուցումներ: Ատամի հեռացման առանձնահատկություններ: Ատամի հեռացման հետ կապված բարդությունները: Դիմաձնոտային շրջանի վնասվածքները: Փափուկ հյուսվածքների վնասվածքներ:

Ատամների վնասվածքներ: Ծնոտոսկրերի վնասվածքներ: Վնասվածքների ախտորոշումը և կլինիկական պատկերը: Բուժման սկզբունքները:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Ավագյան Ա.Բ. Ատամների հեռացումը մանկական հասակում: Երևան, 2006.
2. Ավագյան Ա.Բ. Ստոմատոլոգիական միջամտությունների անզգայացումը մանկական հասակում, Երևան, 2006.
3. Փափագյան Ա.Թ., Ստեփանյան Ռ.Մ. Վիրուսային ստոմատիտները մանկական հասակում, Երևան, 2006.
4. Փափագյան Ա.Թ., Ստեփանյան Ռ.Մ. Կարիեսի և պարոդոնտի հիվանդությունների կանխարգելման հիմունքները, կարիեսի կանխարգելումը ըստ ՌԻԽտոմվսկու, 2001, Երևան, 2006.
5. Մարգարյան Մ.Մ., Վարդանյան Ի.Ֆ. Լորձաթաղանթի հիվանդությունները մանկական հասակում, Երևան, 2004.
6. Ավագյան Ա.Բ. «Քունք-ստորձնոտային հողի հիվանդությունները մանկական հասակում», Երևան, 2007.
7. Pediatric Dentistry: Infancy Through Adolescence. Fourth edition. Edited by Jimmy R. Pinkham. Saunders, an imprint of Elsevier, New Delhi, 2005.
8. Dentistry for the Child and Adolescent. Seventh edition. Edited by Ralf E. McDonald, David R. Avery – Mosby, 2000.
9. Персин Л.С., Елизаров В.М., Дьякова С.В. «Стоматология детского возраста», М., Медицина, 2003.
10. Справочник по детской стоматологии/ Под ред. А.С. Cameron, R.P. Widmer; Перевод с англ. Под ред. Т.Ф. Виноградовой, Н.В. Гинали, О.З. Топольницкого. М.:Медпресс-информ, 2003.
11. Стоматология детей и подростков: Пер. с англ. / Под ред. Ральфа Е. Мак-Дональда, Дейвида Р. Эйвери; М.: 2003.
12. Курякина Н.В. «Терапевтическая стоматология детского возраста» – М.: Медицинская книга, Н. Новгород; издательство НГМА, 2004.
13. Бернадский Ю.И. «Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии» – М. Медицинская литература, 2007.
14. Персин Л.С. Ортодонтия. Диагностика и лечение зубочелюстных аномалий: Руководство для врачей. М. ОАО «Изд. «Медицина», 2004.
15. Фэлэйс Д. «Экстренная помощь в стоматологии», Пер. с англ. Под ред. А.С. Артюшкевича, Е.К. Трофимовой. М., Мед. литература, 2001.
16. Авакян А.Б., Саркисян А.Л. «Воспалительные заболевания слюнных желез», Ереван, 2007.

**Վիրաբուժական ստոմատոլոգիա.** Անաֆիլակտիկ շոկ, շնչառության և սրտի կանգ: Սեպտիկ շոկ, հիպերտոնիկ կրիզ: Ընդհանուր անզգայացումը պոլիկլինիկայի պայմաններում: Տեղային անզգայացում: Տեղային անզգայացնող նյութեր բնութագիրը և դասակարգումը: Ոչ ներարկային անզգայացում: Ներարկային անզգայացում՝ ներսփռական անզգայացում: Հաղորդչական անզգայացում: Սուր և Խրոնիկ օդնտոգեն հայմորիտ, Կոլդուել-Լյուկի վիրահատությունը, պունկցիայի կիրառման եղանակները: Խրոնիկ պերիօդոնտիտ: Վիրաբուժական բուժման մեթոդները: Ծնոտների օդնտոգեն սուր և խրոնիկ օստեոմիելիտներ: Դեմքի և պարանոցի աքսցեսներ և ֆլեգմոնաներ: Գլխի և պարանոցի լիմֆանգիտներ, սուր և խրոնիկ ոչ սպեցիֆիկ լիմֆադենիտներ, ադենոֆլեգմոնա. ԴԾՇ սպեցիֆիկ ախտահարումները: Ակտինոմիկոզ, սիֆիլիս, տուբերուլյոզ. Հակաբակտերիալ թերապիան ԴԾՇ բորբոքային հիվանդությունների ժամանակ, /հակաբիոտիկներ, սուլֆանիլամիդներ, հակասնկային դեղամիջոցներ/, նրա կիրառման տևողությունը, ընտրությունն ըստ տարիքային խմբերի, համատեղելիությունը: Իմունոշտկող բուժումը ԴԾՇ բորբոքային հիվանդությունների ժամանակ, ակտիվ և պասիվ իմունիզացիա, ժամանակակից դեղորայք: Թքագեղձերի հետազոտման եղանակները: Թքաքարային հիվանդություն, սուր էպիդեմիկ և ոչ էպիդեմիկ պարօտիտներ, խրոնիկ ինտերստիցիալ և պարենխիմատոզ սիալոադենիտներ, սիալոզներ՝ Գուժերո-Շեգրենի համախտանիշ, Միկուլիչի հիվանդություն:

Դեմքի և ծնոտների նյարդերի հիվանդություններ և ախտահարումներ: Եռորյակ և լեզվաըմպանային նյարդերի ներալգիա. Եռորյակ նյարդի նեյրոպաթիա, միմիկայի մկանների կաթված, դեմքի հեմիատրոֆիա: Վերականգնող վիրահատություններ և միոպլաստիկա: ՔՍԾՀ սուր և խրոնիկ ոչ սպեցիֆիկ արթրիտներ: ՔՍԾՀ արթրոզեր: ՔՍԾՀ դիսֆունկցիաներ: ՔՍԾՀ անկիլոզ: Դենտալ իմպլանտացիա, ցուցումներն ու հակացուցումները, դասակարգումը: Իմպլանտացիայի վիրաբուժական փուլերի ճիշտ հերթականությունը: Ոսկրային օթյակի ձևավորման կանոնները: Տարբեր իմպլանտացիոն համակարգերի վիրաբուժական փուլերի - առանձնահատկությունները: Անհապաղ իմպլանտացիա: Սինուս լիֆթ և

ավելոյար ելունի երկարացում: Իմպլանտացիայի վիրաբուժական փուլի ընթացքում առաջացող բարդությունները, նրանց կանխարգելման և բուժման մեթոդները: Լաթային վիրահատություններ: Մակերեսային գրպանների բաց վիրահատական մաքրում: Խորը գրպանների վիրահատական կրճատում: Միջատամնային մերկացման (դենտուրացիա) գործընթաց: Գագաթային տեղադրության լաթ: Շուրջատամնային գրպանի կրճատումը հյուսվածքային ռեգեներացիայի միջոցով: Ուղղորդված հյուսվածքային ռեգեներացիա հասկացողությունը կենսաբանական թաղանթների կիրառմամբ: Ոսկրափոխարինիչ նյութերը արդի իմպլանտոլոգիայում, դասակարգումը: Դեմքի ոսկրերի կոտրվածքների բուժման վիրաբուժական սկզբունքները, օսթեսինթեզի ժամանակակից բուժման մեթոդները: Ծնոտների օդոնտոգեն և օստեոգեն ուռուցքներ և ուռուցքանման գոյացություններ: Ծնոտների ոչ օդոնտոգեն և ոչ օստեոգեն ուռուցքներ և ուռուցքանման գոյացություններ: ԴԾՇ փափուկ հյուսվածքների բարորակ և չարորակ նորագոյացություններ:

Թքագեղձերի բարորակ նորագոյացություններ. բերանի խոռոչի հատակի լորձաթաղանթի, շրթունքի կարմիր երիզի, դեմքի մաշկի նախաքաղցկեղային ախտահարում: Բերանի խոռոչի հատակի լորձաթաղանթի, լեզվի քաղցկեղ: Շրթունքի կարմիր երիզի, դեմքի մաշկի քաղցկեղ: Վերին ծնոտի քաղցկեղ. վերին ծնոտի սարկոմա: Ստորին ծնոտի քաղցկեղ. ստորին ծնոտի սարկոմա: Պլաստիկ վիրաբուժությունների հիմունքները: Պլաստիկա տեղային հյուսվածքներով, հյուսվածքների ազատ փոխպատվաստում, պլաստիկա սնուցող ոտիկով:

## **ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

### **Հիմնական**

1. Վիրաբուժական ստոմատոլոգիայի պրոպեդեուտիկա: Ուս. ձեռն. Է.Կ. Ավետիսյանի խմբագրությամբ. Եր.: ԵՊԲՀ, 2011. 196 էջ.
2. Դիմաձնոտային շրջանի վնասվածքներ: Ուս. ձեռն., Յու.Մ. Պողոսյան, Ա.Յու. Պողոսյան, Ա. Յու. Պապյան, Ե. ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2010. 288 էջ.
3. Քունքստործնոտային հողի հիվանդություններ: Ուս. Ձեռնարկ, Յու.Մ. Պողոսյան, Հ.Դ. Ենոքյան, Եր.: ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2009. 160 էջ.

4. Хирургическая стоматология: Учебник, Под ред. Т.Г. Робустовой. 3-е изд., перераб. и доп. М., Медицина, 2003. 503 с.

### Լրացուցիչ

1. Տեղային անզգայացումը ստոմատոլոգիայում: Ուս. Ձեռնարկ, Յու.Մ. Պողոսյան, Ա. Հ. Սեպյան, Եր.: ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2009. 116 էջ.
2. Խ. Ա. Բաղայան, Յու.Մ. Պողոսյան. Վիրաբուժական ստոմատոլոգիա: Դասագիրք, Եր., Լոյս, 1991. 447 էջ.
3. Ю.И. Бернадский. Травматология и восстановительная хирургия челюстно-лицевой области. 3 изд., перераб. и доп. М., 1999. 456 с.
4. Ю.И. Бернадский. Основы хирургической стоматологии. Киев, “Здоров’я”, 1970, 481 с.
5. Клиническая оперативная челюстно-лицевая хирургия. /Под ред. Н.М. Александрова. 2 изд., переработ. Л.: Медицина, 1985. 448 с..
6. Vinod Kapoor. The Textbook of Oral and Maxillofacial Surgery. Second Edition. ARYA (MEDI) Publishing House. New Delhi 110002. 684 page
7. M. Miloro, G. Ghali, P. Larsen, P. Waite. **Peterson’s Principles of Oral and Maxillofacial Surgery.** Vol. 1, Vol.2. BS Decker Inc Hamilton – London, 2004, 766 p+ 718 p.
8. James R. Hupp, Edward Ellis III, Myron R. Tucker. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery. 5<sup>th</sup> edition. MOSBY, Elsevier , 2008, 714 p.
9. Omar Abubaker, Kenneth Benson. Oral and Maxillofacial Surgery Secrets. HANLEY & BELFUS, INC., Philadelphia. 2006. 330 pages.